

LESSTART OKTOBER 2025

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN: INTERNATIONALE VEILIGHEID

In deze maandelijkse lesstart voor docenten biedt de Atlantische Commissie beknopte achtergrondinformatie over relevante trans-Atlantische en Europese (veiligheids)vraagstukken. Tekstuitleg, filmpjes en discussievragen dienen daarbij als concrete handvaten voor een korte, prikkelende lesopening.

Leerdoelen:

- Overkoepelend: het vergroten van kennis en bewustzijn over internationale ontwikkelingen.
- In deze lesstart: leerlingen buigen zich over de rol van internationale veiligheid in de Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen. Ze leggen de link tussen nationale verkiezingen en geopolitiek en staan stil bij de verschillende zienswijzen die partijen (en medeleerlingen) er omtrent internationale thema's op nahouden.

Atlantische
Commissie

A

DE TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN

Na de val van het kabinet-Schoof mogen Nederlanders op **29 oktober** opnieuw naar de stembus. De 150 Tweede Kamer-zetels worden herverdeeld over de politieke partijen. Aan de verkiezingen doen 27 partijen mee, waaronder de 15 partijen die nu vertegenwoordigd zijn in de Tweede Kamer. Nu de campagne is losgebarsten en de partijprogramma's bekend zijn, zoomen we in deze lesstart in op de vraag: Wat zeggen de partijen eigenlijk over internationale thema's als defensie-uitgaven, Gaza-Israël en de oorlog in Oekraïne?

DEFENSIE-UITGAVEN

Op de NAVO-top in Den Haag spraken bondgenoten af om in 2035 in totaal 5% van hun bbp aan defensie uit te geven: werk aan de winkel voor een volgend kabinet, dus. Meer over de top (lesstart):

[CLICK HERE](#)

[CLICK HERE](#)

NL steun aan Oekraïne (Rijksoverheid)

[CLICK HERE](#)

Lesstart 3 jaar oorlog in Oekraïne

CONTEXT EN BRONNEN

OORLOG OEKRAÏNE

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Nederland (en de NAVO) steunt Oekraïne sinds de uitbraak van de oorlog, zowel financieel als met militair materieel. Hoe deze steun in de toekomst vorm moet (blijven) krijgen en of Oekraïne moet toetreden tot de EU en/of de NAVO, zijn politieke twistpunten.

GAZA-ISRAËL

Massale Rode Lijn-demonstraties, emotionele 7 oktoberherdenkingen en vurig debat in alle lagen van de samenleving: het vreselijke conflict in Gaza en Israël grijpt Nederlanders al sinds de uitbraak enorm aan. De doorbraak van afgelopen week bracht eindelijk hoop, maar er zijn nog veel onopgeloste vragen, ook over de manier waarop een volgend Nederlands kabinet zich zou moeten opstellen. Leer meer over de complexe achtergrond van het conflict:

[CLICK HERE](#)

Collectie Israël en Palestina (NPO Kennis)

[CLICK HERE](#)

Werkvormen van TerInfo

[CLICK HERE](#)

Geschiedenis (Universiteit Utrecht)

VERKIEZINGEN: HANDIGE TOOLS EN LINKS

VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

[CLICK HERE](#)

DISCUSSIEVRAGEN

- Een vaak gehoorde kritiek is dat we in Nederland tijdens verkiezingen te weinig aandacht besteden aan internationale thema's, terwijl ze wel heel belangrijk zijn. Hoe kijk jij hiernaar?
- Over welk van de drie bovengenoemde thema's wordt in jouw omgeving het meest gesproken? Reflecteer klassikaal op jullie verschillende ervaringen.

Defensie-vergelijker: wie heeft wat?

Deze NOS-vergelijker laat zien hoe de krijgsmachten van Nederland, de NAVO, China, Rusland en de VS zich tot elkaar verhouden:

[CLICK HERE](#)

LESMATERIAAL

Bekijk diverse lessen en werkvormen die Seneca Burgerschap in aanloop naar de aanstaande verkiezingen ontwikkelt:

[CLICK HERE](#)

A

WAT VINDEN DE PARTIJEN?

De Atlantische Commissie ontwikkelde in aanloop naar de verkiezingen een infographic over de standpunten van de partijen op de thema's defensie-uitgaven, Gaza-Israël en Oekraïne.

Onderstaande tegenstelde posities (afgeleid van de infographic) laten zien dat hoewel op sommige terreinen veel partijen het eens zijn (zoals voldoen aan nieuwe de NAVO-norm en steun aan Oekraïne), de standpunten van partijen elders juist ook ver uiteenlopen.

Bekijk de volledige infographic:

[CLICK HERE](#)

1. DEFENSIE-UITGAVEN

GROEN LINKS PvdA

“We houden ons aan de nieuwe NAVO-norm en groeien toe naar de afspraak om 3,5% van het bbp uit te geven aan defensie. De overheid wordt medeaandeelhouder van defensiebedrijven, zodat de winsten terugvloeien naar de samenleving.”

“De VVD wil investeren in veiligheid en de defensie-uitgaven laten groeien naar 3,5% van onze economie. Dat betekent dat we op andere vlakken de spilzucht en het te hoge uitgavenniveau van de overheid tegengaan.”

2. OORLOG OEKRAÏNE

Voltt

“We helpen Oekraïne op weg naar het lidmaatschap van de EU en de NAVO. De 220 miljard euro aan bevroren Russische tegoeden wordt ingezet voor Oekraïne of als onderpand voor leningen voor de Oekraïense defensie.”

“JA21 wil Oekraïne onverminderd steunen in haar strijd voor onafhankelijkheid maar niet toelaten tot de NAVO en de Europese Unie.”

3. GAZA-ISRAËL

CDA

“De Nederlandse regering moet zich inspannen voor de handhaving van het internationaal recht. Wanneer voorwaarden worden geborgd, kan erkenning van Palestina naast de staat Israël bijdragen aan een geloofwaardige en duurzame basis in de regio.”

“Israël, omringd door islamitische terreur, voert een existentiële strijd en verdient al onze steun – zeker gezien het toenemende antisemitisme, zelfs in onze eigen Tweede Kamer. Wapenleveranties aan Israël moeten onverminderd door kunnen gaan.”

DISCUSSIEVRAGEN

Met welk van de bovenstaande standpunten ben je het het meest eens en waarom? En met welke het minst? Reageer constructief op elkaars uitleg.

Na de verkiezingen moeten partijen samen een coalitie vormen om een kamermeerderheid te behalen. Op welk internationaal thema wordt het sluiten van een compromis het lastigst, denk je?